

1. UVOD

Odnos između stepena zaduženosti zemlje njenog privrednog rasta, dosta je aktuelna tema u ekonomskim krugovima, mada još uvijek nedovoljno istražena. Često se postavlja pitanje da li postoji neki nivo zaduživanja vlade iznad kojeg je mogućnost privrednog rasta dramatično urgožena? Ovo pitanje, odnosno ova problematika utoliko je važnija ukoliko se u obzir uzme visoki nivo javnog duga kod pojedinih zemalja, koji su postali kritični tokom skorije finansijske krize od 2008.godine. Zvaničnih odgovora na pitanje koji prag javnog zaduživanja ugrožava privredni rast, da li ga ugrožava i u kojoj mjeri, još uvijek nema, te ova problematika ostaje u okvirima akademskih rasprava. U dosadašnjim radovima i istraživanjima, postoje tvrdnje da je rast zaduženosti preko 90% društvenog bruto proizvoda negativan indikator po privredni rast, odnosno da ima negativan uticaj na privredni rast zemlje. Sa druge strane, javljaju se i neke druge tvrdnje koje polaze od toga da se u ovim analizama ne treba toliko obazirati na javni dug, nego da analizu i resurse treba usmjeriti ka povećanju društvenog bruto proizvoda.

Ovo istraživanje pokazuje teorijske okvire javnog zaduživanja, osnove i koncepte javnog zaduživanja, uz poseban osvrt na stanje javnog duga Bosne i Hercegovine kao i odnos javnog duga BiH i društvenog bruto proizvoda kao indikatora privrednog rasta.

1.1.PREDMET RADA

Predmet istraživanja jeste da se analizira nivo, obim i stanje javnog duga u BiH, pri čemu će se identifikovati odnos između javnog duga i privrednog rasta. Pored ovih praktičnih istraživanja i analiza, u radu će se osvr dati na teorijske okvire, analizu i istraživanje. Predmet rada se može obuhvatiti kroz sljedeće tačke analize:

- Analizirati pojam, koncept i osnovu zaduživanja zemlje;
- Identifikovati moguće oblike odnosno načine zaduživanja;
- Istražiti indikatore, pokazatelje javnog duga,
- Analiziraju kredit kao jedan od veoma čestih oblika javnog zaduženja;
- Analizirati i istražiti javnu zaduženost BiH,
- Istražiti u kakvim je odnosima i korelacijama javna zaduženost BiH i nivo privrednog rasta.

1.2. CILJ ISTRAŽIVANJA

Ciljevi istraživanja proizilaze iz definisanog predmeta rada kao i iz same teme koja će ovom prilikom biti analizirana. Ciljevi rada su postavljeni na sljedeći način:

- Pokazati da je javni dug neizbježan u savremenim uslovima postojanja i izvršavanja funkcije države i njenih jedinica;
- Istražiti i pokazati različite teorijske stavove o odnosu između privrednog rasta i javnog duga;

- Istražiti međusobne efekte i djelovanja javnog duga i privrednog rasta;
- Identifikovati u kojoj je mjeri BiH zadužena zemlje;
- Ocijeniti odnose i uticaje javne zaduženosti i privrednog rasta Bosne i Hercegovine.

1.3. HIPOTEZA ISTRAŽIVANJA

Hipoteza od koje se u ovom istraživanju polazi i koja će se pokušati dokazati, definisana je na sljedeći način:

- “Sa povećanjem zaduženosti povećavao se društveni bruto proizvod Bosne i Hercegovine”

Argumenti kojima će se ova hipoteza dokazati, biće obuhvaćeni kroz cijelo istraživanje i posebno će se na njih ukazati u zaključnom dijelu istraživanja.

1.4. METODE ISTRAŽIVANJA

Istraživanje je sačinjeno na osnovu kombinacije nekoliko metoda, od kojih je korisno pomenuti sljedeće:

- Dijalektička metoda je primjenu našla u ovom istraživanju. U suštini, ova metoda predstavlja metodu na kojoj je zasnovan teorijski dio istraživanja, ali i sumiranje kroz praktični i zaključni dio rada. Na osnovu dijalektičke metode identifikovana je teza, analiza, dok je kroz sintezu ukazano na ključne zaključne elemente istraživanja;
- Analiza sadržaja je takođe metoda koja je u ovom istraživanju našla primjenu. Ova metoda je primjenjena u dijelu analiziranja i sumiranja kvantitativnih podataka koji su u ovom istraživanju analizirani. Na bazi ove metode analizirane su i istražene ključne pojave koje su u blizini vezi sa istraženom problematikom rada. Metoda analize je najveću primjenu našla u analizi nivoa privrednog rasta kao i ocjeni i analiziranju zaduženosti BiH po godinama koje su u istraživanju obuhvaćene.
- U istraživanju je primjenu našla i deduktivna metoda. Njena suština je u raščlanjivanju cjeline na više dijelova kako bi se došlo do konkretnih saznanja. Ova metoda je primjenu našla kroz cijelo istraživanje, iako je posebno primjenjena u zaključnom dijelu rada, prilikom iznošenja konkretnih argumenata koji govore u prilog dokazivanju postavljene hipoteze.

1.5. STRUKTURA RADA

Ovo istraživanje je, sa ciljem definisanje teze istraživanja, segmentirano kroz nekoliko dijelova, kojima se identifikuju ključni segmenti istraživanja, neophodni za donošenje konkretnih zaključaka.

Prvi dio rada, *Uvod*, ukazuje na polazne elemente istraživanja i analize, u ovom dijelu rada identifikovani su predmet i cilj rada, naučna hipoteze koja će se pokušati dokazati kao i struktura istraživanja.

Drugi dio rada, *Teorijske karakteristike zaduženosti*, identifikuje, odnosno ukazuje na tematiku i problematiku javnog duga, karakter javnog duga, odnosno indikatore koji ukazuju na stepen zaduženosti. Posebno je dat osvrt na javne kredite, kao najčešće vidove, odnosno oblike zaduživanja.

Treći dio rada, *Analiza zaduženosti Bosne i Hercegovine*, pokazuje stanje i kretanje zaduženosti u BiH, zaključno sa 31.12.2013. godine. U radu je pokazano ukupno stanje javnog duga BiH, unutrašnji i spoljni javni dug, kao i valutna struktura spoljnog duga BiH.

Četvrti dio rada, *Uticaj zaduženosti na privredni rast*, ukazuje na pojedine stavove istraživača ove oblasti o odnosima između javnog duga i privrednog rasta. Posebno je analizirano i pokazano kretanje privrednog rasta BiH i stanja zaduženosti, odnosno rasta spoljne zaduženosti.

Peti dio rada, *Zaključak*, ukazuje na konkretna zapažanja i zaključke do kojih se u ovom istraživanju došlo. Posebno su navedeni argumenti kojima se potvrđuje odnosno o kojima se dokazuje postavljena hipoteza istraživanja.

Na kraju rada dat je popis korištene literature kao i popis ilustracija.